GEMEENTE HOORN

Gemeente Hoorn
Nieuwe Steen 1
Postbus 603
1620 AR Hoorn
T 0229 25 22 00
Www.hoorn.nl

Contactpersoon
R. Bark

Zaaknummer: 3052249
Bijlagen: -

Fractie Hoorn Lokaal
J. Visser
S. Veen

Hoorn, 10 SEP. 2026

Onderwerp: Beantwoording overige vragen van fractie Hoorn Lokaal over mantelzorgwoningen

Beste mevrouw Visser & mevrouw Veen,

U heeft vragen gesteld over mantelzorgwoningen. In deze brief leest u de antwoorden op uw vragen.

Voordat we tot beantwoording van de vragen overgaan, lichten we hieronder kort de situatie toe over mantelzorgwoningen tot 1 januari 2027. Tot 1 januari is het onder bepaalde omstandigheden al toegestaan vergunningsvrij een mantelzorgwoning op eigen terrein te realiseren. Het Rijk bepaalt aan welke voorwaarden moet worden voldaan om dit vergunningsvrij te kunnen doen. Wanneer iemand een mantelzorgwoning wil realiseren, maar niet aan de voorwaarden voldoet, is een omgevings-vergunning van de gemeente nodig. Het omgevingsplan van de gemeente Hoorn is dan het belangrijkste toetsingskader om te bepalen of wel of geen medewerking (vergunning) kan worden verleend aan een mantelzorgwoning.

Vraag 1 Welke voorbereidingen treft het college in aanloop naar de Wet versterking regie volkshuisvesting (naar verwachting per 1 juli 2026) en wat betekent dit volgens het college voor aanvragen rondom mantelzorgwoningen?

Antwoord
Het college volgt de landelijke ontwikkelingen rondom de Wet versterking regie volkshuisvesting en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving. Het Besluit treedt gefaseerd in werking. Nieuwe regelgeving voor mantelzorgwoningen treedt op 1 januari 2027 in werking. De gemeente actualiseert de informatie over mantelzorgwoningen op haar website voor 1 januari 2027.

De Wet versterking regie volkshuisvesting zorgt voor twee veranderingen. Ten eerste is er geen mantelzorgverklaring meer nodig om een mantelzorgwoning te realiseren. Ten tweede kan dit type woning ook worden gebruikt door eerstegraads familieleden. Eerstegraads familieleden zijn directe familieleden, zoals ouders, kinderen en partner. Wat niet verandert, is dat het Rijk bepaalt wanneer een mantelzorgwoning of eerstegraads familiewoning vergunningsvrij mag worden gerealiseerd. Wijkt een initiatief af van deze regels? Dan is een vergunning nodig en toetst de gemeente de aanvraag aan het omgevingsplan. Voor deze beoordeling gelden de regels van de gemeente.

Vraag 2 Op de website van de gemeente en de Rijksoverheid wordt naar elkaar verwezen als het gaat om mantelzorgwoningen, bent u het met ons eens dat het voor inwoners niet altijd duidelijk welke regels gelden? Hoe zorgt het college ervoor dat informatie over mantelzorgwoningen duidelijk, compleet en makkelijk vindbaar is?

Antwoord
Het college begrijpt dat het voor inwoners niet altijd duidelijk is welke landelijke en gemeentelijke regels gelden voor bouwwerken die worden gebruikt voor mantelzorg. Daarom zorgt het college ervoor dat de informatie over het bouwen van een mantelzorgwoning of eerstegraads familiewoning vóór 1 januari 2027 helder en overzichtelijk wordt weergegeven. Daarbij wordt duidelijk wanneer een woning vergunningsvrij kan worden gebouwd en wanneer een vergunning nodig is.

Vraag 3 Welk beleid hanteert het college om inwoners die een mantelzorgwoning willen realiseren zo goed mogelijk te ondersteunen, en hoe is de samenwerking tussen vergunningverlening en het sociaal domein daarbij georganiseerd?

Antwoord
Het college heeft geen apart beleid voor mantelzorgwoningen. Inwoners die een mantelzorgwoning willen plaatsen of bouwen, kunnen bij de gemeente terecht voor informatie en advies. De gemeente bekijkt dan of dit zonder vergunning kan of dat een vergunning nodig is. Als een vergunning nodig is, beoordeelt de gemeente het plan aan de hand van het omgevingsplan van de gemeente Hoorn.

De ondersteuning van inwoners vindt plaats vanuit de reguliere dienstverlening. Indien iemand een mantelzorgwoning wil realiseren in overeenstemming met de vergunningsvrije regels van het Rijk, dan komt de gemeente niet in beeld. Wanneer een mantelzorgwoning niet voldoet aan de voorwaarden om vergunningsvrij een mantelzorgwoning te realiseren, dan wordt het vergunningsplichtig en komt de gemeente in beeld. Wanneer er sprake is van een zorg gerelateerde vraag of een bredere ondersteuningsbehoefte, dan vindt er intern afstemming plaats. Op die manier worden waar nodig, zowel de ruimtelijke als de maatschappelijke afwegingen meegenomen bij de beoordeling van een initiatief.

Vraag 4 Vergunningen voor mantelzorgwoningen worden in de praktijk voor een bepaalde termijn afgegeven (5 jaar), terwijl mantelzorgsituaties vaak langer kunnen duren. Hoe kijkt het college naar deze termijn en welke mogelijkheden zijn er als mantelzorg na deze periode nog steeds nodig is?

Antwoord
Bij een vergunningsvrije mantelzorgwoning geldt dat de woning niet meer als mantelzorgwoning mag worden gebruikt zodra de mantelzorg stopt. Het bouwwerk kan dan alleen geheel of gedeeltelijk blijven staan als het ook past binnen de regels van het omgevingsplan. Voor een mantelzorgwoning waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, kan de gemeente een termijn aan de vergunning verbinden. De gemeente bepaalt deze termijn in overleg met de initiatiefnemer. Er geldt dus niet standaard een maximale termijn van bijvoorbeeld vijf jaar. Als de mantelzorg na afloop van de vergunde termijn nog steeds nodig is, wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om de situatie voort te zetten.

Vraag 5 Gelden voor woningen aan de linten in Blokker en Zwaag andere regels of voorwaarden voor het plaatsen van een mantelzorgwoning? Zo ja, welke en waarom? Wanneer wordt de lintenvisie aangeboden aan de Raad?

Antwoord
Nee, er gelden geen andere regels voor woningen aan de linten in Blokker en Zwaag.

De vraag over het aanbieden van de Lintenvisie aan de raad staat in zijn geheel los van het onderwerp mantelzorgwoning. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een Lintenvisie. In dit traject wordt nadrukkelijk bepaald wat het doel van de Lintenvisie moet zijn. Ook de raad wordt hierbij betrokken. Mede afhankelijk van het doel van de visie, de uitkomsten van participatie en de inbreng vanuit de raad, wordt eind 2027 een eerste concept van deze visie verwacht. Het college is voornemens in de lintenvisie wel inhoudelijk in te gaan op mantelzorgwoningen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hoorn

de secretaris de burgemeester